

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

9. listopadu 2006 *

Ve věci C-243/05 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 Statutu Soudního dvora, podaný dne 6. června 2005,

Agraz, SA, se sídlem v Madridu (Španělsko),

Agrícola Conservera de Malpica, SA, se sídlem v Toledu (Španělsko),

Agridoro Soc. coop. arl, se sídlem v Pontenure (Itálie),

Alfonso Sellitto SpA, se sídlem v Mercato San Severino (Itálie),

Alimentos Españoles, Alsat, SL, se sídlem v Don Benito, (Španělsko),

AR Industrie Alimentari SpA, se sídlem v Angri (Itálie),

Argo Food – Packaging & Innovation Co. SA, se sídlem v Serres (Řecko),

* Jednací jazyk: francouzština.

Asteris SA, se sídlem v Aténách (Řecko),

Attianese Srl, se sídlem v Nocera Superiore (Itálie),

Audecoop Distillerie Arzens – Techniques séparatives (AUDIA), se sídlem v Bram (Francie),

Benincasa Srl, se sídlem v Angri,

Boschi Luigi e Figli SpA, se sídlem ve Fontanellato (Itálie),

CAS SpA, se sídlem v Castagnaro (Itálie),

Calispa SpA, se sídlem v Castel San Giorgio (Itálie),

Campil – Agro Industrial do Campo do Tejo, L^{da}, se sídlem v Cartaxo (Portugalsko),

Campoverde Srl, se sídlem v Nocelleto di Carinola (Itálie),

Carlo Manzella & C. Sas, se sídlem v Castel San Giovanni (Itálie),

Carnes y Conservas Españolas, SA, se sídlem v Mérida (Španělsko),

CO.TRA.PO Soc. coop. arl, společnost v konkurzu, se sídlem v Adria (Itálie),

Columbus Srl, se sídlem v Parmě (Itálie),

Compal – Companhia Produtora de Conservas Alimentares, SA, se sídlem v Almeirim (Portugalsko),

Conditalia Srl, se sídlem v Nocera Superiore,

Conservas El Cidacos, SA, se sídlem v Autol (Španělsko),

Conservas Elagón, SA, se sídlem v Coria (Španělsko),

Conservas Martinete, SA, se sídlem v Puebla de la Calzada (Španělsko),

Conservas Vegetales de Extremadura, SA, se sídlem ve Villafranco del Guadiana (Španělsko),

Conserve Italia Soc. coop. arl, se sídlem v San Lazzaro di Savena (Itálie),

Conserves Francie SA, se sídlem v Nîmes (Francie),

Conserves Guintrand SA, se sídlem v Carpentras (Francie),

Conservificio Cooperativo Valbiferno Soc. coop. arl, se sídlem v Guglionesi (Itálie),

Consorzio Casalasco del Pomodoro Soc. coop. arl, se sídlem v Rivarolo del Re ed Uniti (Itálie),

Consorzio Padano Ortofrutticolo (Copador) Soc. coop. arl, se sídlem v Collecchio (Itálie),

Copais Food and Beverage Company SA, se sídlem v Nea Ionia (Řecko),

Tin Industry D. Nomikos SA, se sídlem v Marousi (Řecko),

Davia Srl, se sídlem v Gragnano (Itálie),

De Clemente Conserve Srl, se sídlem ve Fisciano (Itálie),

De.Con Srl, se sídlem v Scafati (Itálie),

Desco SpA, se sídlem v Terracina (Itálie),

Di Leo Nobile SpA – Industria Conserve Alimentari, se sídlem v Castel San Giorgio,

Ditta Emilio Marotta, se sídlem v Sant'Antonio Abate (Itálie),

E. & O. von Felten SpA, se sídlem ve Fontanini (Itálie),

Elais SA, se sídlem v Aténách,

Emiliana Conserve Srl, se sídlem v Busseto (Itálie),

Enrico Perano & Figli Spa, se sídlem v San Valentino Torio (Itálie),

FIT – Fomento da Indústria do Tomate, SA, se sídlem v Águas de Moura (Portugalsko),

Faiella & C. Srl, se sídlem v Scafati,

Feger di Gerardo Ferraioli SpA, se sídlem v Angri,

Fratelli D'Acunzi Srl, se sídlem v Nocera Superiore,

Fruttigel Soc. coop. arl, se sídlem v Alfonsine (Itálie),

Giaguaro SpA, se sídlem v Sarno (Itálie),

Giulio Franzese Srl, se sídlem v Carbonara di Nola (Itálie),

Greci Geremia & Figli SpA, se sídlem v Parmě,

Greci – Industria Alimentare SpA, se sídlem v Parmě,

Greek Canning Co. SA „Kyknos“, se sídlem v Nauplie (Řecko),

„Grilli Paolo & Figli Sas“ di Grilli Enzo e Togni Selvino, se sídlem v Gambettola (Itálie),

Heinz Iberica, SA, se sídlem v Alfaro (Španělsko),

IAN – Industrias Alimentarias de Navarra, SA, se sídlem ve Vilafranca (Španělsko),

Indústrias de Alimentação Idal, L^{da}, se sídlem v Benavente (Portugalsko),

Industrie Rolli Alimentari SpA, se sídlem v Roseto degli Abruzzi (Itálie),

Italagro – Indústria de Transformação de Produtos Alimentares, SA, se sídlem v Castanheira do Ribatejo (Portugalsko),

La Cesenate Conserve Alimentari SpA, se sídlem v Cesena (Itálie),

La Doria SpA, se sídlem v Angri,

La Dorotea di Giuseppe Alfano & C. Srl, se sídlem v Sant'Antonio Abate,

La Rosina Srl, se sídlem v Angri,

Le Quattro Stelle Srl, se sídlem v Angri,

Louis Martin Production SAS, se sídlem v Monteux (Francie),

Menu Srl, se sídlem v Medolla (Itálie),

Mutti SpA, se sídlem v Montechiarugolo (Itálie),

National Conserve Srl, se sídlem v Sant'Egidio del Monte Albino (Itálie),

Nestlé España, SA, se sídlem v Miajadas (Španělsko),

Nuova Agricast Srl, se sídlem ve Verignola (Itálie),

Pancrazio SpA, se sídlem v Cava De' Tirreni (Itálie),

Pecos SpA, se sídlem v Castel San Giorgio,

Pomagro Srl, se sídlem ve Fisciano (Itálie),

Raffaele Viscardi Srl, se sídlem v Scafati,

Rodolfi Mansueto SpA, se sídlem v Ozzano Taro,

Salvati Mario & C. SpA, se sídlem v Mercato di San Severino,

Sefa Srl, se sídlem v Nocera Superiore,

Serraiki Konservopia Oporokipeftikon Serko SA, se sídlem v Serres,

A R P – Agricoltori Riuniti Piacentini Soc. coop. arl, se sídlem v Gariga di Podenzano (Itálie),

Sociedade de Industrialização de Produtos Agrícolas – Sopragol, SA, se sídlem v Mora (Portugalsko),

Spineta SpA, se sídlem v Pontecagnano Faiano (Itálie),

Star Stabilimento Alimentare SpA, se sídlem v Agrate Brianza (Itálie),

Sugal Alimentos, SA, se sídlem v Azambuja (Portugalsko),

Sutol – Indústrias Alimentares, L^{da}, se sídlem v Alcácer do Sal (Portugalsko),

Tomsil – Sociedade Industrial de Concentrado de Tomate, SA, se sídlem ve Ferreira do Alentejo (Portugalsko),

Zanae – Nicoglou levures de boulangerie, Industrie commerce alimentaire SA, se sídlem v Soluni (Řecko),

zastoupené J. L. da Cruz Vilaça, advogado, a D. Choussy, avocat,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

příčemž další účastníci řízení je:

Komise Evropských společenství, zastoupená F. Clotuche-Duvieusart, M. Nolinem
a L. Visagciem, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, K. Lenaerts (zpravodaj) a J. N. Cunha Rodrigues,
soudci,

generální advokát: M. Poiares Maduro,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. května 2006,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 7. září
2006,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem navrhovatelky navrhuje Soudnímu dvoru, aby částečně zrušil rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 17. března 2005, Agraz a další v. Komise (T-285/03, Sb. rozh s. II-1063, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Soud zamítl jejich žaloby směřující k získání náhrady škody údajně utrpěné z důvodu metody přijaté pro výpočet výše podpory produkce stanovené nařízením Komise (ES) č. 1519/2000 ze dne 12. července 2000, kterým se stanoví pro hospodářský rok 2000/2001 minimální cena a výše podpory produkce u produktů z rajčat (Úř. věst. L 174, s. 29), z důvodu, že tvrzená škoda nebyla určitá, a že podmínky založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství tedy nebyly splněny.

Právní rámec

Nařízení č. 2201/96

- 2 Článek 2 nařízení Rady (ES) č. 2201/96 ze dne 28. října 1996 o společné organizaci trhů s produkty zpracovanými z ovoce a zeleniny (Úř. věst. L 297, s. 29; Zvl. vyd. 03/20, s. 83, dále jen „základní nařízení“) stanoví:

„1. Režim produkčních podpor se použije na produkty uvedené v příloze I, které byly zpracovány z ovoce a zeleniny sklizených ve Společenství.

2. Podpora produkce je poskytnuta zpracovateli, který zaplatil producentu za surovinu cenu nejméně rovnou minimální ceně podle smluv uzavřených mezi organizacemi producentů uznanými nebo předběžně uznanými podle nařízení (ES) č. 2200/96 na jedné straně a zpracovateli na straně druhé.

[...]“

3 Článek 4 základního nařízení upřesňuje:

„1. Podpora produkce nesmí být vyšší než rozdíl mezi minimální cenou placenou producentu ve Společenství a cenou suroviny v hlavních producentských a vyvážejících třetích zemích.

2. Výše podpory produkce se stanoví tak, aby umožnila odbyt produktů Společenství v mezích ustanovení odstavce 1. Aniž je dotčen článek 5, zohlední se při stanovení této výše zejména:

- a) rozdíl mezi cenou suroviny stanovenou ve Společenství a cenou suroviny v hlavních konkurenčních třetích zemích;
- b) výše podpory stanovená nebo vypočtená pro předcházející hospodářský rok před snížením stanoveným v odstavci 10, pokud se tento článek použije, a

- c) u produktů, u kterých produkce Společenství představuje podstatnou část trhu, vývoj objemu zahraničního obchodu a cen, pokud tento poslední ukazatel vede ke snížení výše podpory.

3. Podpora produkce se stanoví v závislosti na čisté hmotnosti zpracovaného produktu. Koeficienty vyjadřující poměr mezi hmotností zpracované suroviny a čistou hmotností zpracovaného produktu se stanoví paušálně a na základě získaných zkušeností se pravidelně aktualizují.

[...]

5. Cena suroviny hlavních konkurenčních třetích zemí se stanoví především na základě skutečně používaných cen čerstvých produktů srovnatelné jakosti určených ke zpracování ve stadiu ex zemědělský podnik, vážených na základě množství hotových produktů, které jsou vyváženy těmito třetími zeměmi.

6. U produktů, u nichž produkce ve Společenství představuje nejméně 50% spotřebního trhu Společenství, se vývoj cen a objemu dovozů a vývozů hodnotí na základě srovnání údajů za kalendářní rok předcházející začátku hospodářského roku s údaji za předcházející kalendářní rok.

7. U produktů z rajčat se podpora produkce vypočítá pro:

a) rajčatový koncentrát kódu KN 200290;

[...]

9. Komise stanoví postupem podle článku 29 před začátkem každého hospodářského roku výši produkční náhrady. Stejným postupem stanoví koeficienty uvedené v odstavci 3, minimální požadavky na jakost a ostatní prováděcí pravidla k tomuto článku.

10. U produktů z rajčat nesmějí celkové náklady v jednotlivých hospodářských letech překročit částku, které by bylo dosaženo, kdyby francouzské a portugalské kvóty pro koncentrát byly pro hospodářský rok 1997/1998 stanoveny takto:

— Francie: 224 323 tun,

— Portugalsko: 670 451 tun.

Za tím účelem se v souladu s odstavcem 9 snižuje podpora stanovená pro rajčatový koncentrát a odvozené produkty o 5,37%. Jestliže se zvýšení francouzských a portugalských kvót plně nevyužije, může být po skončení hospodářského roku vyplacen příplatek.“

Nařízení č. 1519/2000

- 4 Nařízení č. 1519/2000 stanoví ve svém čl. 2 odst. 1, že „pro hospodářský rok 2000/2001 je podpora produkce stanovena v článku 4 [základního nařízení] upravena v příloze II“ (*neoficiální překlad*). Výše podpory produkce byla stanovena na 17,178 eur za 100 čistých kg rajčatového koncentrátu s obsahem sušiny 28% nebo více, avšak menším než 30%.

Skutkový základ sporu

- 5 Skutkový základ sporu je uveden v napadeném rozsudku následovně:

„5. Dopisem ze dne 4. února 2000 požádala Komise čínské orgány, aby jí vyplněním připojeného dotazníku co možná nejrychleji poskytly informace nezbytné za účelem stanovení podpor pro hospodářský rok 2000/2001 v odvětví zpracovaného ovoce a zeleniny. Na tento dopis nebylo odpovězeno.

6. V důsledku přijetí nařízení č. 1519/2000 oznámily delegace a sdružení zástupců producentů produktů z rajčat ze Španělska, Francie, Řecka, Itálie a Portugalska Komisi své námitky a zpochybnily nezohlednění ceny čínských rajčat při stanovení výše poskytnuté podpory.

7. Organisation européenne des industries de la conserve de tomates (Evropská organizace zpracovatelů rajčat, dále jen „OEICT“) a Associação Portuguesa dos Industriais de Tomate zaslaly Komisi několik žádostí o změnu výše poskytnuté podpory. K jedné z těchto žádostí byla připojena kopie smlouvy obsahující cenu produktu placenou čínskému producentu.
8. Dopisem ze dne 5. března 2001, zaslaným portugalskému ministru zemědělství v odpověď na jeho žádost o změnu výpočtu výše podpory, uvedla Komise, že stanovení výše podpor zpracování rajčat pro hospodářský rok 2000/2001 bylo provedeno za přísného respektování článků 3 a 4 základního nařízení. Potvrdila mimoto přijetí dopisu OEICT dne 13. prosince 2000, kterým jí byla oznámena cena ze smlouvy uzavřené v Číně, avšak dodala, že nebylo možné změnit její rozhodnutí s přihlédnutím k ceně dohodnuté v jediné smlouvě nepotvrzené dotčenými vnitrostátními orgány.
9. V září 2001 obdržela španělská diplomatická služba v Pekingu osvědčení vydané čínskými orgány, uvádějící průměrnou cenu rajčat placenou v hospodářských letech 1999 a 2000 producentům v provincii Xinjiang, která představuje přibližně 88% celkové čínské produkce zpracovaných rajčat. Tento dokument byl předán dne 9. listopadu 2001 odpovědnému členu Komise p. Fischlerovi portugalským ministrem zemědělství a taktéž dne 7. prosince 2001 prostřednictvím OEICT.
10. Dne 31. ledna 2002 odpověděla Komise posledně uvedené organizaci tak, že znovu zdůraznila soulad stanovení výše podpory s články 3 a 4 základního nařízení. Opírajíc se dále o to, že odvětví rajčat Společenství nebylo znevýhodněno a podle ní dosáhlo nové rekordní úrovně zpracování, nepovažovala Komise za nutné nařízení č. 1519/2000 změnit.

11. Po schůzce, která se konala dne 6. listopadu 2002, a po různých dopisech zaslaných žalobkyněmi Komisi, poslední uvedená prohlásila v dopise ze dne 7. ledna 2003, že nemá žádný důvod vracet se k nařízení č. 1519/2000.“

Řízení před Soudem a napadený rozsudek

- 6 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 18. srpna 2003 podaly navrhovatelky žalobu směřující k tomu, aby bylo Komisi uloženo nahradit jim škodu, kterou údajně utrpěly v důsledku přijetí nařízení č. 1519/2000.
- 7 Soud připomenul, že založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství předpokládá splnění řady podmínek týkajících se protiprávnosti jednání vytykaného orgánu Společenství, skutečné škody a existence příčinné souvislosti mezi jednáním a dovolávanou škodou, a následně konstatoval existenci protiprávního jednání Komise.
- 8 V bodě 54 napadeného rozsudku měl totiž Soud jednak za to, že „nečinnost Komise v návaznosti na zaslání dopisu ze dne 4. února 2000 [představovala] ve smyslu judikatury dostatečně závažné porušení zásad řádné péče a řádné správy“.
- 9 V bodě 61 téhož rozsudku se kromě toho domníval, že „vzhledem k tomu, že obsah nařízení č. 1519/2000 žádným způsobem nezohledňuje cenu suroviny v jedné z hlavních producentských a vyvážejících třetích zemích, a sice v Číně, toto nařízení

porušuje kogentní podmínky stanovené v čl. 4 odst. 1 a 2 základního nařízení [a že] taková protiprávnost, která představuje dostatečně závažné porušení pravidla, jehož předmětem je přiznat práva jednotlivcům, je z důvodu škodlivých následků způsobilá založit mimosmluvní odpovědnost Společenství“.

10 Pokud jde o tvrzenou škodu, Soud rozhodl následně:

„70 Je třeba připomenout, že podle judikatury (rozsudky Soudního dvora ze dne 27. ledna 1982, *De Franceschi v. Rada a Komise*, 51/81, Recueil, s. 117, bod 9, a *Birra Wührer a další v. Rada a Komise*, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 a 5/81, Recueil, s. 85, bod 9; rozsudek Soudu ze dne 18. května 1995, *Wafer Zoo v. Komise*, T-478/93, Recueil, s. II-1479, bod 49), musí být škoda, jejíž náhrada je požadována, skutečná a určitá.

71 Žalobci přísluší povinnost předložit soudu Společenství důkazní materiály k prokázání existence a rozsahu takové škody (rozsudek Soudního dvora ze dne 21. května 1976, *Roquette Frères v. Komise*, 26/74, Recueil, s. 677, body 22 až 24; rozsudky Soudu ze dne 9. ledna 1996, *Koelman v. Komise*, T-575/93, Recueil, s. II-1, bod 97, a ze dne 28. dubna 1998, *Dorsch Consult v. Rada a Komise*, T-184/95, Recueil, s. II-667, bod 60).

72 Žalobkyně odhadují svou škodu jako přesný rozdíl mezi výší podpory, která byla stanovena v nařízení č. 1519/2000, a výší, která by byla stanovena, kdyby Komise zohlednila čínské ceny.

73 Zprv je třeba zdůraznit, že čínské ceny, o které se opírají, jsou ceny, které byly získány prostřednictvím španělských diplomatických služeb v Pekingu. Jedná se

o průměrnou cenu rajčat placenou producentům z provincie Xinjiang představující podle žalobkyn přibližně 88% čínské produkce zpracovaných rajčat. Tato čísla jsou Komisí zpochybňována, neboť představují nízký průměr. Komise nebyla schopna posoudit, zda byly v souladu s ustanoveními základního nařízení. Při hodnocení komplexní hospodářské situace se její posuzovací pravomoc použije také ohledně zjištění základních údajů (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 29. října 1980, Roquette v. Rada, 138/79, Recueil, s. 3333, bod 25).

- 74 Jestliže totiž základní nařízení přiznává Komisi určitý prostor pro uvážení při stanovení výše podpory, není možné s jistotou určit dopad zohlednění ceny zaplacené čínským producentům rajčat na výši podpory. Článek 4 odst. 1 [základního nařízení] nestanoví, že podpora produkce se musí rovnat rozdílu mezi minimální cenou zaplacenou producentovi ve Společenství a cenou suroviny v hlavních producentských třetích zemích. Stanoví pouze maximální hranici.
- 75 V tomto ohledu je namístě uvést, že skutečnost, že Komise v minulosti mohla stanovit výši podpory na úrovni přesně odpovídající rozdílu mezi minimální cenou placenou producentu ve Společenství a cenou suroviny v hlavních producentských a vyvážejících třetích zemích, ji žádným způsobem nezavazovala zachovat podporu na této úrovni. Bylo by dokonce v rozporu s literou a účelem základního nařízení, kdyby Komise nezohlednila vývoj situace na mezinárodních trzích, a případně tak ztížila odbyt produktů Společenství.
- 76 Žalobkyně se proto nemohou dovolávat práva na maximální podporu odpovídající rozdílu mezi minimální cenou placenou producentu ve Společenství a cenou suroviny v hlavních třetích zemích po zohlednění čínských cen.

77 Proto škoda, kterou žalobkyně vypočetly a která je upřesněna v tabulce v příloze A.27 k žalobě, není určitá.“

- 11 Vzhledem k tomu, že Soud měl za to, že nebyl splněn souhrn podmínek, které musí být splněny pro založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství, žalobu zamítl.

Návrhová žádání účastníků řízení a řízení před Soudním dvorem

- 12 Navrhovatelky navrhnou, aby Soudní dvůr:

- částečně zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž měl Soud za to, že škoda nebyla určitá, a zamítl žalobu;

a rozhodl ve věci samé tak, že

- určí, že podmínky pro založení mimosmluvní odpovědnosti Komise jsou v projednávaném případě splněny; uloží Komisi zaplatit každé navrhovatelce zbývající část podpory produkce společně s úroky, jejichž sazbu určí Soudní dvůr, vypočtenými ode dne 12. července 2000 – nebo podpůrně, ode dne

13. července 2000, nebo dále podpůrně ode dne 16. července 2000 až do dne uskutečnění platby; a uloží Komisi nést veškeré náklady řízení a náhradu jejich nákladů řízení, v obou stupních;

- podpůrně, vrátil věc zpět Soudu, aby poté, co budou opětovně vyslechnuty, Soud rozhodl o výši náhrady škody, která jim má být zaplacená, a uložil Komisi nést náklady řízení – a náhradu jejich nákladů řízení – v řízení o kasačním opravném prostředku a v řízení v prvním stupni u Soudu.

13 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

- odmítl kasační opravný prostředek jako částečně nepřípustný a v každém případě jej zamítl jako neopodstatněný;
- uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení.

14 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 19. října 2005, byly společnosti Carmine Tagliamonte & C. Srl, Cbcotti Srl, Cirio del Monte Italia SpA, Fratelli Longobardi Srl, G3 Srl, La Regina del Pomodoro Srl, La Regina di San Marzano di Antonio, Felice e Luigi Romano Snc, Lodato Gennaro & C. SpA, Pelati Sud di De Stefano Catello Sas, Prodakta SA, Rispoli Luigi & C. Srl, Saviano Pasquale Srl, Sevath SA, Silaro Conserve Srl a Transformaciones Agrícolas de Badajoz, SA, které vzaly svůj opravný prostředek zpět, vyškrtнутy z věci C-243/05 P a bylo jim uloženo nést náklady řízení odpovídající opravnému prostředku, který podaly.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

Argumentace účastníků řízení

- 15 Navrhovatelky uplatňují čtyři důvody na podporu svého kasačního opravného prostředku. První důvod opravného prostředku se zakládá na nesprávném právním posouzení při kvalifikaci škody. Druhý důvod opravného prostředku vychází z porušení zásady kontradiktornosti a práva být vyslechnut. Třetí důvod opravného prostředku se zakládá na zkreslení návrhových žádání navrhovatelek. Čtvrtý důvod opravného prostředku vychází z toho, že Soud nesprávně použil své pravomoci v rámci soudního přezkumu v plné jurisdikci a nedodržel svůj úkol rozhodnout, jakož i z existence odepření spravedlnosti.
- 16 První důvod opravného prostředku se dělí do dvou částí. První z nich vychází z nedodržení judikatury Společenství a zásad uznaných vnitrostátními právními řády v oblasti mimosmluvní odpovědnosti v rozsahu, v němž Soud nesprávně vyložil pojem „určitá škoda“ a spojil určení povahy škody s určením přesného výpočtu její výše. Druhá část se zakládá na skutečnosti, že Soud nevyvodil, pokud jde o uznání práva navrhovatelek na náhradu škody, důsledky ze svých zjištění o protiprávním jednání Komise.
- 17 V rámci první části tohoto prvního důvodu opravného prostředku navrhovatelky uplatňují, že okolnost, že Komise disponuje při stanovení výše podpory produkce prostorem pro uvážení, neumožňuje mít za to, že tvrzená škoda je neurčitá. Za předpokladu, že je předvídatelná s dostatečnou jistotou a odhadnutelná, může škoda vést k náhradě, nezávisle na skutečnosti, že ještě nebyla vyčíslena. V projednávaném případě byla ostatně tvrzená škoda vymezena a přesně vyčíslena. Případná přetrvávající nejistota se týkala pouze určení přesné výše této škody. Navrhovatelky

se domnívají, že Soud měl, jestliže nedisponoval poznatky nezbytnými pro vypočtení této výše, nařídít důkazní nebo organizační procesní opatření nebo vydat mezitimní rozsudek.

- 18 Navrhovatelky tvrdí, že existence skutečné a určité škody je sice vyloučena, pokud nedošlo ke konkrétnímu porušení práva nebo legitimního zájmu, taková škoda ale naopak existuje, jestliže, jak je tomu v projednávaném případě, tvrzená škoda vyplývá z toho, že bylo z důvodu protiprávního jednání napadeného orgánu zabráněno ve výkonu práva, jehož existence je prokázána.
- 19 Tvrdí, že posouzení Soudu porušuje zásady platné ve vnitrostátních právních řádech, pokud jde o pojem určitá škoda.
- 20 Pokud jde o argumentaci uplatněnou Komisí v její kasační odpovědi, podle které navrhovatelky neprokázaly, že tvrzená škoda je skutečná, protože neprokázaly, že výše podpory stanovená v nařízení č. 1519/2000 neumožňovala dosáhnout cíle, který sleduje udělení podpory produkce, a sice odbytu produkce Společenství, tvrdí, že tento argument je nový, a tedy nepřípustný.
- 21 V každém případě není možné zohlednit pouze uvedený cíl, jelikož by se neodůvodněně vyloučilo, že vůbec může existovat škoda v okamžiku, kdy má produkce Společenství úplný odbyt, i když se výše podpory poskytnuté zpracovatelům za účelem zohlednění rozdílu mezi minimální cenou stanovenou Komisí a cenou hlavních třetích zemí stanovila na úrovni nižší než ta, která má vyplývat z použití relevantních ustanovení.

22 Komise zpochybňuje, že napadený rozsudek obsahuje nesprávné právní posouzení.

23 Tvrdí, že s ohledem na prostor pro uvážení, kterým v dané oblasti disponuje, nemůže být škoda tvrzená navrhovatelkami kvalifikována jako určitá. Žádná skutečnost ostatně v dané době neumožňovala předpokládat, že se vzdá využití tohoto prostoru pro uvážení. Obzvláště nikdy neposkytla jakékoli ujistění, které by mohlo vést ke vzniku legitimního očekávání zpracovatelů stran skutečnosti, že při stanovení podpory pro hospodářský rok 2000/2001 zohlední čínské ceny.

24 Komise kromě toho uplatňuje, že výtka navrhovatelek, podle které Soud nevyčíslil výši jejich škody ani za tímto účelem nepřijal důkazní opatření, se zakládá na novém důvodu opravného prostředku, který se týká existence skutečné škody, jenž tedy musí být prohlášen za nepřipustný.

25 V každém případě pro prokázání toho, že je tvrzená škoda skutečná, by navrhovatelky podle názoru Komise musely prokázat, že cíl podpory, kterým je umožnit odbyt produktů Společenství, nebyl dodržen. Přitom navrhovatelky nikdy neprokázaly ani netvrdily před Soudem, že výše podpory stanovená Komisí neumožňuje dosažení tohoto cíle.

Závěry Soudního dvora

26 Z ustálené judikatury vyplývá, že vznik mimosmluvní odpovědnosti Společenství ve smyslu čl. 288 druhého pododstavce ES je vázán na splnění souboru podmínek, a sice protiprávnosti jednání vytýkaného orgánům Společenství, skutečné existence

škody a existence příčinné souvislosti mezi jednáním orgánu a uplatňovanou škodou (viz zejména výše uvedené rozsudky Birra Wührer a další v. Rada a Komise, bod 9, a rozsudek ze dne 30. června 2005, Alessandrini a další v. Komise, C-295/03 P, Sb. rozh. s. I-5673, bod 61).

27 Druhá podmínka týkající se škody vyžaduje, aby škoda, jejíž náhrada se požaduje, byla skutečná a určitá (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky De Franceschi v. Rada a Komise, bod 9, a Birra Wührer a další v. Rada a Komise, bod 9), přičemž přísluší žalobci toto prokázat (viz výše uvedené rozsudky Roquette Frères v. Komise, bod 24, a rozsudek ze dne 16. září 1997, Blackspur DIY a další v. Rada a Komise, C-362/95 P, Recueil, s. I-4775, bod 31).

28 V projednávaném případě Soud rozhodl, že škoda tvrzená navrhovatelkami je neurčitá.

29 Jednak se domníval, že prostor pro uvážení, který základní nařízení přiznává Komisi pro stanovení výše podpory produkce, brání tomu, aby se s jistotou určil dopad zohlednění ceny placené čínským producentům rajčat na výši této podpory. Kromě toho uvedl, že Komise zpochybnila reprezentativnost údajů týkajících se čínských cen, o které se navrhovatelky opíraly při vyčíslení jejich škody.

- 30 V tomto ohledu je třeba uvést, že okolnost, že orgán Společenství disponuje širokou posuzovací pravomocí v dotyčné oblasti, nemůže jako taková automaticky vést k popření určitého charakteru tvrzené škody vyplývající z protiprávního jednání tohoto orgánu.
- 31 Tvrdit opak by znamenalo zcela zbavit žalobu na náhradu škody užitečného dosahu v oblastech, jako je společná organizace trhů, kde orgány při výkonu své regulační a rozhodovací pravomoci disponují, s ohledem zejména na hospodářské zájmy a volby vlastní tímto oblastem, širokým prostorem pro uvážení.
- 32 Uznání prostoru pro uvážení napadeného orgánu ostatně nebylo v určitém množství případů překážkou tomu, aby Soudní dvůr konstatoval existenci nahraditelné škody (viz zejména rozsudky ze dne 14. května 1975, CNTA v. Komise, 74/74, Recueil, s. 533, a ze dne 4. října 1979, Ireks-Arkady v. Rada a Komise, 238/78, Recueil, s. 2955).
- 33 Za těchto podmínek je třeba ověřit, s přihlédnutím ke zvláštním okolnostem projednávané věci (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 15. června 2000, Dorsch Consult v. Rada a Komise, C-237/98 P, Recueil, s. I-4549, bod 25), zda měl Soud právem za to, že prostor pro uvážení, kterým disponuje Komise při stanovení výše podpory produkce podle základního zařízení, může vyloučit, aby byla škoda tvrzená navrhovatelkami uznána jako určitá.

- 34 Za tímto účelem je namístě uvést, že existence tohoto prostoru pro uvážení, jakož i výhrady Komise k reprezentativnosti údajů o čínských cenách, které předložily navrhovatelky, mohly jistě zabránit Soudu, aby s jistotou určil přesný dopad protiprávního opomenutí Komise zohlednit čínské ceny ve výši dotčené podpory.
- 35 Kromě toho, s ohledem na uvedený prostor pro uvážení není jisté, zda měly navrhovatelky právo na přesnou částku, na kterou ohodnotily svou škodu před Soudem, a sice, jak bylo připomenuto v bodě 72 napadeného rozsudku, na částku odpovídající „přesnému rozdílu mezi výší podpory, která byla stanovena v nařízení č. 1519/2000, a výší, která by byla stanovena, kdyby Komise zohlednila čínské ceny“.
- 36 Takovéto úvahy nicméně opravňovaly Soud pouze ke zjištění, že přesný rozsah dovolávané škody je neurčitý, nikoliv k závěru, že je neurčitá samotná existence této škody.
- 37 Jak totiž uvedl Soud v bodě 50 napadeného rozsudku, je nesporné, že Čína byla v okamžiku stanovení dotčené podpory považována za jednu z hlavních třetích zemí, jejichž produkce soutěžila s produkcí Společenství.
- 38 Kromě toho protiprávní nezohlednění čínských cen Komisí vedlo k tomu, že odhadovaná cena rajčat z hlavních producentů a vyvážejících třetích zemí byla citelně vyšší než ta, která by vyplývala ze zohlednění uvedených cen. Soud sám zaznamenal v bodě 67 napadeného rozsudku tvrzení Komise, podle kterého toto

zohlednění mohlo vést k „citelnému“ snížení odhadované ceny suroviny z hlavních producentských a vyvážejících zemí.

39 Před Soudem se navrhovatelky snažily prokázat, že s ohledem na tyto skutečnosti, by za neexistence protiprávního jednání Komise byla výše podpory produkce stanovena nezbytně na vyšší úrovni, než je úroveň podpory stanovená nařízením č. 1519/2000.

40 Jak uvedl generální advokát v bodě 32 svého stanoviska, za těchto podmínek Komisi příslušelo, za účelem popření skutečnosti, že zvýšení podpory tvrzené navhovatelkami je určité, aby prokázala, že zachování podpory přesně na úrovni stanovené nařízením č. 1519/2000 bylo slučitelné se správným použitím čl. 4 odst. 2 základního nařízení. Přitom taková analýza zjevně chybí, protože Komise se omezila, jak vyplývá z bodu 67 napadeného rozsudku, na uplatnění své diskreční pravomoci, kterou v dané oblasti disponuje.

41 Soud se v důsledku toho dopustil nesprávného právního posouzení, když dospěl na základě skutečností připomínaných v bodě 29 tohoto rozsudku k závěru, že tvrzená škoda není určitá.

42 Navíc, i za předpokladu, že v souladu s tvrzením Komise na jednání před Soudním dvorem může takový faktor, jaký je uveden v čl. 4 odst. 2 písm. c) základního

nařízení, který se týká vývoje obchodu na mezinárodních trzích, vést k rozdílnému poměrnému vážení v rámci výpočtu zohledňujícího čínské ceny, je třeba konstatovat, s přihlédnutím k tomu, co bylo uvedeno v bodech 37 až 40 tohoto rozsudku, že navrhovatelky by se nezbytně nacházely v lepší situaci, pokud by Komise při stanovení výše podpory produkce protiprávně neopomenula zohlednit čínské ceny. Existence škody dovolávané navrhovatelkami, která není vůbec hypotetická nebo čistě náhodná, je tedy nezpochybnitelná. Bez ohledu na přetrvávání nejistoty ohledně jejího přesného vyčíslení, je tato škoda kromě toho hospodářsky ohodnotitelná.

43 Výše uvedená analýza nemůže být zpochybněna argumentací Komise, která vychází z neexistence obtíží odbytu produkce Společenství během dotyčného hospodářského roku.

44 Aniž by totiž bylo nezbytné vyjádřit se k přípustnosti této argumentace, je třeba uvést, že režim podpory produkce, který byl zaveden ve prospěch zpracovatelů základním nařízením, aby se vyrovnal rozdíl mezi minimální cenou placenou producentům Společenství a průměrnou cenou placenou ve třetích zemích, je podle základního nařízení a nařízení Komise (ES) č. 504/97 ze dne 19. března 1997, kterým se provádí nařízení č. 2201/96 o společné organizaci trhů s produkty zpracovávány z ovoce a zeleniny (Úř. věst. L 78, s. 14), doprovázen systémem spočívajícím na uzavření, před obdobím výsadby, smluv o smlouvě budoucí mezi zpracovateli a producenty, jakož i na stanovení produkčních kvót, určených k zajištění toho, aby vyprodukovaná množství odpovídala zpracovaným množstvím, a tedy k zabránění obtížím s odbytem, které by mohly vyplývat ze značného rozšíření produkce (viz pátý bod odůvodnění základního nařízení a sedmý bod odůvodnění nařízení č. 504/97).

45 Jak uvedl generální advokát v bodě 39 svého stanoviska, zpracovatelé jsou podporováni v tom, aby se zavázali smlouvami o smlouvě budoucí k odbytu

produkce Společenství omezené na základě skutečných potřeb zpracovatelského průmyslu výměnou za podporu určenou k vyrovnání, při dodržení kogentních kritérií uvedených v čl. 4 odst. 2 základního nařízení, všech nebo části obchodního rizika spojeného s nákupem rajčat ve Společenství za vyšší cenu, než je cena uplatňovaná producenty třetích zemí.

46 Za těchto podmínek okolnost, že tento systém plánovaného řízení umožnil zajistit odbyt produkce Společenství v průběhu dotčeného hospodářského roku, neumožňuje vyloučit existenci obchodní škody utrpěné navrhovatelkami následkem toho, že pro uvedený hospodářský rok byla stanovena výše podpory na nedostatečné úrovni z důvodu skutečnosti, že Komise při této příležitosti, za porušení čl. 4 odst. 2 základního nařízení, upustila od zohlednění čínských cen.

47 S přihlédnutím k výše uvedenému a aniž by bylo třeba zkoumat jeho druhou část, je třeba mít první důvod kasačního opravného prostředku za opodstatněný.

48 Aniž by bylo nezbytné zkoumat další důvody kasačního opravného prostředku, je tedy namístě, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž Soud zamítl žalobu navrhovatelek podávajících projednávaný kasační opravný prostředek z důvodu, že tvrzená škoda nebyla určitá, a následně v rozsahu, v němž uložil navrhovatelkám nést pět šestin jejich nákladů řízení a Komisi, kromě nesení vlastních nákladů řízení, nahradit jednu šestinu nákladů řízení uvedených navrhovatelek.

K vrácení věci zpět k Soudu

49 V souladu s prvním pododstavcem článku 61 statutu Soudního dvora může Soudní dvůr v případě zrušení rozhodnutí Soudu buď vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, nebo věc vrátit zpět Soudu k rozhodnutí.

- 50 V projednávané věci, vzhledem k tomu, že určení přesného rozsahu škody utrpěné navrhovatelkami sebou nese komplexní skutková posouzení, je třeba věc vrátit zpět Soudu k rozhodnutí o výši náhrady této škody.
- 51 Vzhledem k tomu, že se věc vrací zpět Soudu, je třeba rozhodnout později o nákladech řízení souvisejících s tímto řízením o kasačním opravném prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 17. března 2005, Agraz a další v. Komise (T-285/03), se zrušuje v rozsahu, v němž Soud zamítl žalobu navrhovatelek podávajících projednávaný kasační opravný prostředek z důvodu, že tvrzená škoda není určitá, a následně v rozsahu, v němž uložil navrhovatelkám nést pět šestin jejich nákladů řízení a Komisi, kromě nesení vlastních nákladů řízení, nahradit jednu šestinu nákladů řízení uvedených navrhovatelek.**
- 2) **Věc se vrací zpět Soudu prvního stupně Evropských Společenství.**
- 3) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.